

Subsidiestelsel Natuur en Landschap (SNL)

De familie Nahuis ontvangt voor de ingerichte natuurgronden jaarlijks beheersubsidie uit het Subsidiestelsel Natuur en Landschap (SNL). De natuurgronden (bos en moeras) zijn vanaf 2005 omgevormd van landbouwgrond naar natuurgrond onder de provinciale subsidieregeling natuurbeheer. Hiervoor is functieveranderingssubsidie en inrichtingssubsidie ontvangen.

Per 1 januari 2011 wordt op deze natuurgronden beheersubsidie ontvangen uit het Subsidiestelsel Natuur en Landschap (SNL). Achtergronden bij deze regeling zijn te vinden in bijlage 1.

SNL bij familie Nahuis

Zoals gezegd vallen de natuurgronden van de familie Nahuis per 1 januari 2011 onder de beheersubsidie uit het Subsidiestelsel Natuur en Landschap.

Er zijn twee natuurbeheertypen te vinden op de natuurgronden, te weten moeras (3,02 hectare) en haagbeuken- en essenbos (9,45 hectare). Totaal valt 12,47 hectare onder de beheersregeling. In de navolgende tabel en kaart (zie ook bijlage 2) is weergegeven wat in de aanvraag van Nahuis is beschikbaar voor subsidie.

Tabel en kaart beheersubsidie natuurbeheer Nahuis (SNL aanvraag 7641427)

Aanvraag Subsidieverordening, Natuur en Landschapsbeheer

Natuurbeheer

Aanvraagnummer: 7641427

BE-nummer	Pakket-code	Pakket	Opp. (ha)	Lengte (m)	Breedte (m)	Aantal	Niet open-gesteld (ha)	Recreatie-subsidie (ha)	Schaaps-kuddes	Vaar-toeslag
1	7341	Moeras	1,42				0,00	1,42		
2	7341	Moeras	1,60				0,00	1,60		
3	7443	Haagbeuken- en essenbos	1,00				0,00	1,00		
4	7443	Haagbeuken- en essenbos	8,45				0,00	8,45		

Zoals te zien in de tabel en op de kaart zijn hier twee beheerpakketten natuur van toepassing, namelijk moeras en haagbebeuken- en essenbos. Dit natuurdoeltype is door de provincie Gelderland hier vastgesteld in de regeling. De voorwaarden voor deze beheerpakketten zijn te vinden in bijlage 3

Behalve beheersubsidie is er ook recreatiesubsidie verleend. Dit betekent dat het gehele natuurterrein is opengesteld voor recreatief medegebruik. Normaal gesproken zijn alle terreinen die onder de SNL regeling vallen opengesteld en krijgen recreatiesubsidie. Alleen zwaarwegende natuurwetenschappelijke redenen kunnen hierop een uitzondering zijn. In de navolgende kaart is weergegeven welke delen van het terrein onder de recreatiesubsidie vallen.

Kaart recreatiesubsidie natuurbeheer Nahuis (SNL aanvraag 7641427)

Bijlage 1 Subsiestelsel Natuur en Landschap

Het subsiestelsel Natuur en Landschap is gebaseerd op de index natuur en landschap en de daarbijbehorende natuurbeheertypen. In de volgende paragrafen wordt de achtergrond hierbij beschreven.

Index Natuur en Landschap

De natuurbeheertypen zijn gebaseerd op een landelijke uniforme "natuurtaal", die is ontwikkeld door natuurbeheerorganisaties, agrarische en particuliere organisaties en overheden. Deze natuurtaal ligt vast in de Index Natuur en Landschap en vormt de basis voor het natuurbeheerplan van de provincie. De Index beschrijft welke typen natuur, agrarische natuur en landschap we kennen in Nederland.

Natuurbeheertypen

De natuur- en beheertypen zijn in nauwe samenwerking met IPO en LNV en met uitgebreide consultatie ontwikkeld binnen het Project Waarborgen Natuurkwaliteit om de bestaande planning en evaluatiesystemen op het gebied van natuurbeheer te verbeteren. Het ging om de volgende doelen en wensen:

- Samenvoegingen en vervanging van bestaande systemen,
- Verbetering waar nodig, echter geen radicaal andere uitgangspunten.
- Stroomlijning met doelen van N2000 en Kaderrichtlijn water
- Vereenvoudiging door reductie van het aantal typen

Binnen het onderdeel natuur zijn er nu 17 natuurtypen en daaronder 47 beheertypen. Uitgangspunten van de typologie zijn:

- Natuurtypen zijn bedoeld als sturingsinstrument op landelijk en regionaal niveau.
- Natuurtypen zijn bruikbaar om afspraken op het gebied van natuurbeheer, ruimtelijke ontwikkeling en milieu op elkaar af te stemmen zodat de nagestreefde natuurkwaliteit gerealiseerd kan worden.
- De indeling in natuurtypen is met name gebaseerd op abiotische condities (waterhuishouding en voedselrijkdom).
- Beheertypen zijn bedoeld voor de aansturing van het beheer. De indeling is praktisch en sluit aan op de schaal waarop beheerders werken. In het algemeen betekend dit dat de index toepasbaar moet zijn op een schaal 1:25.000. Kleine delen van andere beheertypen worden niet apart weergegeven, de grenzen van het doelgebied komen op duidelijk herkenbare structuren zoals wegen en paden, bosranden etc.
- Alle subsidiabele natuur van terreinbeherende organisaties en particulieren kan worden ondergebracht in de typologie. Voor niet subsidiabel beheer kan door de beheerders een aantal extra typen voor interne sturing worden gehanteerd (bv regulier verpachte gronden, gebouwen en erf). Deze typen zijn niet in de typologie opgenomen.
- Beheertypen kunnen op regionaal niveau beschouwd worden als eenheden met een kleine variatie in natuurwaarde en abiotische randvoorwaarden.
- Beheertypen zijn geschikt om zowel actuele situatie als doelen mee te beschrijven.
- Binnen een beheertype is sprake van een vergelijkbaar beheer en vergelijkbare kosten (koppeling doelen en middelen). Waar echter verschillende maatregelen tot een zelfde resultaat kunnen leiden, is rekening gehouden met de verschillende beheermethoden.
- Zowel natuurlijke landschappen als groene cultuurhistorische elementen zijn geïntegreerd in de beheertypen.
- Om een houtproductiedoelstelling apart te kunnen weergeven is het natuurtype multifunctionele bossen onderscheiden.
- Bij het ontwerp van de beheertypen in de eerste 16 natuurtypen (met als belangrijkste aandachtsveld Natuur of Bos met productiefunctie) is rekening gehouden met drie aspecten:
  1. Ecosysteembenadering; processen, structuur en levengemeenschappen
  2. Mate van natuurlijkheid
  3. Hanteren van kwaliteitsniveaus per type

Van alle natuurbeheertypen is een algemene beschrijving en afbakening opgenomen. De algemene beschrijvingen geven een indruk van het voorkomen en geografische verspreiding van de beheertypen, de kenmerkende natuurwaarden en belangrijkste abiotische en ruimtelijke condities.

Voor de afbakening van de beheertypen is een aantal uitgangspunten geformuleerd:

- de afbakening is goed toepasbaar en helder voor deskundige (gecertificeerde) beheerders,
- de indeling is eenduidig toe te passen, de typen sluiten elkaar onderling zoveel mogelijk uit.

De afbakeningen zijn met name gebaseerd op vegetatiestructuur, abiotische condities en voorkomen in geografische regio's. In een aantal gevallen wordt het voorkomen van soorten en vegetatietypen gebruikt om het type te karakteriseren. Indien het beheer onlosmakelijk verbonden is met het beheertype wordt dit bij de afbakening vermeld. De afbakening tussen de natuurtypen vochtig bos en droog bos en bos met productie is gebaseerd op hoeveelheid oogst in relatie tot gemiddelde jaarlijkse bijgroei (conform FSC-certificering voor Small and Low Intensity Managed Forest).

De opschaling tot eenheden die praktisch hanteerbaar zijn voor beheerders heeft tot gevolg dat er, ten opzichte van de gehanteerde indeling in het handboek natuurdoeltypen, ook in de typeomschrijvingen een opschaling plaats vindt. Het gaat dus vaak om een combinatie van natuurkwaliteiten:

- Bij moerassen bijvoorbeeld gaat het om de combinatie van open waterriet, gesloten rietlanden, ruigten en struwelen.
- Bossen behoren open plekken, zomen en struwelen te bevatten.
- In de veenweidegebieden gaat het dan niet meer om graslanden, oevers en sloten afzonderlijk, maar juist om de combinatie van deze drie elementen en de overgangen er tussen.

Soms zijn bijzondere kwaliteiten juist gebonden aan gradiënten. De beheertypen herbergen dus meer gradiënten dan de natuurdoeltypen.

In de kwaliteitsbeoordeling komt dit aspect o.a. terug in het onderdeel structuur. De kwaliteit van het leefgebied van veel diersoorten wordt bepaald door de aanwezigheid van meerdere structurelementen. In de vertaaltabel worden deze kleinschalige elementen als sloten en ruigten en zomen uit oude typologieën niet overal genoemd bij de vertaling. In principe worden ze opgenomen in aanliggende beheertypen.

Grootschalige dynamische natuur bestaat met uitzondering van Zee en wad altijd uit een combinatie van andere beheertypen. Bij grootschalige beheertypen wordt beschreven welke combinaties van de andere beheertypen te verwachten zijn. De kwaliteit van deze beheertypen wordt bepaald door de kwaliteit van de andere beheertypen die in dit type voorkomen en door de mate van natuurlijkheid. De aanwezigheid van landschapsvormende en hydrologische processen is belangrijk voor het laatste aspect.

De omschrijvingen in de beheer- en natuurtypen zijn niet bedoeld als kookboeken voor het beheer. De werkelijkheid is daarvoor veel te ingewikkeld, maatwerk zal nodig blijven. De omschrijvingen zijn bedoeld om duidelijk te maken wat er onder een type valt.

Bij de beheertypen zal een foto opgenomen worden ter illustratie van een goed ontwikkelde vorm van het beheertype. Daarnaast wordt een aantal voorbeeldgebieden genoemd, waar het type goed ontwikkeld voorkomt.

Over de schaal van toepassing van de beheertypen in de nieuwe subsidieregeling voor Programma Beheer en de sturingsrelatie SBB-LNV is ook een praktische insteek noodzakelijk. Omdat veel beheertypen vaak in kleinschalig mozaïek voorkomen (praktisch niet karteerbaar) moet er ruimte zijn voor het kleinschalig voorkomen van andere beheertypen binnen begrensde eenheden. Daarbij is gehanteerd dat 20% van de oppervlakte kleinschalig en in menging tot een ander beheertype mag behoren. Deze ruimte is niet telkens apart genoemd in de afzonderlijke beschrijvingen van de afbakeningen per beheertype.

Geen resultaatverplichting

In het SNL wordt door Dienst Regelingen beoordeeld of het beheer dat hoort bij de gekozen natuurdoelen werkelijk heeft uitgevoerd tijdens de subsidieperiode.

De vergoeding

De subsidie voor natuurbeheer bestaat uit zes jaarvergoedingen, die horen bij elk van de zes kalenderjaren waarvoor subsidie wordt verkregen. De jaarvergoeding wordt berekend op basis van het tarief dat voor het eerste kalenderjaar voor het beheertype is vastgesteld, het aantal hectares waarvoor subsidie wordt verkregen en eventuele vergoedingen voor bijvoorbeeld recreatie en/of monitoringswerkzaamheden.

De eerste uitbetaling volgt na afloop van het eerste jaar.

Bijlage 2 kaart met beheereenheden natuur

Dienst Regelingen
Ministerie van Landbouw, Natuur en
Voedselkwaliteit

Aanvraag Subsidieverordening, Natuur en Landschapsbeheer

Natuurbeheer - Topografische kaart

237.121,00 | 455.054,82

Aanvraagnummer 7641427

 Uw beheereenheden   Kadastrale Percelen   Recreatiegebied   Niet opengesteld gebied

237.597,21 | 454.356,44

Bijlage 3 Natuurbeheertypen Nahuis

N05.01 Moeras (pakketcode 7341)

Algemene beschrijving

Moerassen komen voor op de overgang van zoet water naar land. Het lage deel van Nederland is vrijwel volledig ontstaan als moeras. Het zwaartepunt van de verspreiding ligt in de laaggelegen veen- en kleigebieden van Nederland.

Moeras ontstaat in stilstaand voedselrijk, zoet water achter de duinen, in overstromingsvlakten van rivieren en beken of in kwelgebieden langs de randen van de zandgronden en in beekdalen. De bodems zijn zeer nat, voedselrijk en matig zuur tot neutraal.

Typische moerasplanten zijn hoge grassen als riet en rietgras, grote zeggen, biezen en galigaan. Moeras is van groot belang voor vogels, libellen, vissen, amfibieën en enkele zoogdieren als bever, otter, noordse woelmuis en waterspitsmuis.

Moeras omvat open begroeiingen van riet, lisdodde en biezen in water; rietlanden en rietruigten. Hierin weerspiegelt zich de overgang van water naar land. Aan de waterkant vormen losgeslagen planten drijftillen met waterscheerling, zeggen, galigaan en slangenwortel.

Het rietland kan vrij open zijn met poeltjes waarin waterplanten groeien, kruidenrijk met diverse orchideeën en blauwe knoop of mosrijk met blad- en levermossen of al ouder met hoog opgaand riet die geleidelijk overgaan in ruigten met moerasspirea of poelruit. Door de grote stapeling van organisch materiaal in oude rietlanden en ruigten kunnen deze vegetaties (tijdelijk) overgaan in een grasrijke vegetatie.

De kruidenrijke of mosrijke fase met vrij open riet kan duiden op een wat lagere voedselrijkdom in combinatie met matig zure omstandigheden. In dit milieu kunnen veenmossen zich vestigen. Een deel van de rietlanden wordt gemaaid, maar niet jaarlijks (overjarig riet).

De Nederlandse moerassen zijn vrijwel volledig ontgonnen of verveend; het resterende deel wordt bedreigd door vermessing, verdroging en verbossing. De grote menselijke invloed is in de laagveenmoerassen te herkennen aan het vervingingspatroon, ook de moerassen in de jonge polders staan onder grote menselijke invloed.

Voor een goede kwaliteit en duurzame instandhouding is een natuurlijk fluctuerend waterpeil en een goede waterkwaliteit essentieel. Thans is er veelal sprake van gebrek aan nieuwvorming en versnelde successie waardoor extra beheer nodig is om voldoende oppervlak en kwaliteit te behouden.

Moeras kan een voorstadium vormen voor Veenmosrietland en moerasheide en uiteindelijk overgaan in Hoogveen. In voedselrijke gebieden kunnen ruigte en bosvorming (afhankelijk van peilregime en aanwezigheid van grote herbivoren en beheer) na verloop van tijd de overhand nemen.

Afbakening

- Het beheertype moeras omvat verlandingsvegetaties zoals riet- en biezenvegetaties, natte ruigte en grote zeggenvegetaties.
- Moeras kan tot 20% uit open water bestaan en tot 10% uit struweel.
- De gemiddelde grondwaterstand in het najaar zakt maximaal tot 40 cm. onder het maaiveld, behoudens eventuele periodieke droogteperioden.
- Droge rietruigten vallen niet onder dit beheertype maar onder het beheertype Ruigteveld.
- In de nattere delen varieert de grondwaterstand tussen 0 en – 20 cm

N14.03 Haagbeuken- en essenbos (pakketcode 7443)

Algemene beschrijving

Haagbeuken- en essenbos wordt gedomineerd door diverse boomsoorten zoals haagbeuk, gewone es, esdoorn en gladde iep.

Het betreft rijke bossen op klei- of leemgrond en/of op bodems waar aanrijking plaatsvindt met basen door periodiek hoge grondwaterstanden buiten de invloed van beek of rivier. Vegetatiekundig behoren de bossen tot het Haagbeukenverbond, Iepenrijke Eiken-Essenverbond en Verbond van Els en Es. De bijbehorende struwelen maken ook onderdeel uit van dit type. Het bostype is vaak rijk in structuur en kent een opvallende voorjaarsflora. Haagbeuken- en essenbos komt op verschillende bodemtypen voor met een basisch en vochtig tot vrij nat karakter.

Het meeste bos wat tot het beheertype behoort is aangeplant. Ook aangeplante wilgen- en populierenbossen in polders behoren hiertoe. De cultureel- oorsprong verraadt zich bijvoorbeeld door sporen van voormalig hakhoutbeheer of aanplant in rijen.

Haagbeuken- en essenbos omvat bijvoorbeeld de aangeplante bossen op kleibodems zoals in Flevoland, eiken-haagbeukenbossen op lemige zandgrond in (voornamelijk) het oosten van Nederland en de hellingbossen op lemige/kleiige kalkhellingen in Zuid-Limburg.

Een rijke voorjaarsflora is kenmerkend in de eiken-haagbeukenbossen en hellingbossen met soorten als daslook, speenkruid en grote muur. Open plekken worden vaak gedomineerd door ruigtekruiden. In struwelen zijn vlier en doornstruiken aanwezig, bij begrazing ontwikkelen zich ook grazige vegetaties.

Het beheertype is bij veel variatie in structuur rijk aan fauna en flora. De bossen in het Heuvellandschap zijn o.a. van belang voor specifieke amfibieën en orchideeën. De jonge polderbossen kennen vaak al wel een hoge rijkdom aan makkelijk koloniserende sporenplanten en vogels, maar zijn relatief arm aan vaatplanten en fauna die karakteristiek zijn voor oudere bosgroeiplaatsen en wel in de Beekdalen en het Heuvellandschap voorkomen.

Afbakening

- Haagbeuken- en essenbos omvat bos- en struweel op basenrijke klei- en leemgronden en/of gronden waar periodiek aanrijking plaatsvindt door periodiek hoge grondwaterstanden buiten de invloed van overstroming van beek en rivier.
- Maximaal 20% van de oppervlakte wordt gedomineerd door niet inheemse bomen.
- Op 80% van de oppervlakte wordt geen hout geoogst of is de houtoogst minder dan 20% van de bijgroei. Op de overige oppervlakte kan meer geoogst worden in het kader van omvorming naar een natuurlijker bos.

Recreatiesubsidie

Voorwaarden:

- Voor openstelling van het terrein is geen ontheffing verkregen voor bijvoorbeeld een zwaar natuurwetenschappelijke reden; de openstelling wordt met borden aangegeven.
- Aanvragers kunnen een ontheffing voor de openstelling ontvangen op basis van zwaarwegende natuurwetenschappelijke waarden van het terrein (die zich niet verenigen met een algehele openstelling) of op basis van bescherming van de persoonlijke levenssfeer.
- Het terrein is voldoende toegankelijk en bevat voldoende wegen, vaarwegen en paden die recreatief gebruik mogelijk maken.
- Voldoende toegankelijk: er zijn voldoende wegen aanwezig met behulp waarvan een goede indruk van het terrein verkregen kan worden;
- Gebieden die ook buiten wegen en paden zijn opengesteld, of gebieden zonder wegen en paden die wel betreedbaar zijn (bijvoorbeeld struinnatuur) voldoen altijd mits het water in het zomerseizoen niet boven maaiveld staat.

Beheersvoorschriften

- Voor de wegen, vaarwegen en paden heeft de beheerder een onderhoudsplicht.
- De beheerder dient – indien van toepassing – medewerking te verlenen aan de aanleg, markering en het beheer van doorgaande routes voor wandelen en fietsen in het kader van de landelijk afstandswandelpaden (LAW's) en lange fietsroutes (LF).